
Koncepce národního systému analytické bibliografie

— Petra Šťastná —
Národní knihovna ČR

Jednání Sekce pro bibliografii SDRUK, Ostrava (březen 2018)

Projekt

- Analytická bibliografie: návrh koncepce národního systému a příprava vzniku odborného pracoviště v NK ČR
- VISK 1 (rok 2017)
- Cíle:
  - koncepce národního **systému analytické bibliografie**
  - koncepce vzniku **odborného pracoviště** v NK jako koordinačního centra národního systému analytické bibliografie
  - vyhodnocení a návrh inovované **excerpční základny** a jejího institucionálního pokrytí
  - workflow naplňování **databáze ANL** s napojením na existující plné texty v rámci navrženého systému

Návrh koncepce

- východisko
  - Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2017-2020
(Priorita 3: Budování knihovnických fondů a informačních zdrojů)
- SWOT analýza
- Prioritní oblasti
  - Dlouhodobě stabilní institucionální zabezpečení
  - Retrospektivní zpracování
  - Rozšíření sítě spolupracujících institucí a excerpční základny
  - Spolehlivé propojení na plné texty
  - Zlepšení dostupnosti a propagace bibliografie
- text vystaven na portálu Informace pro knihovny (ipk.nkp.cz) - [pdf](#)

SWOT analýza (1)

silné stránky

- dlouhá **historie** tvorby bibliografie
- vysoký počet spolupracujících **institucí**
- relativně vysoká **užívanost**
- **dostupnost** (online, zdarma)
- základní **standardy** pro tvorbu a dodávání dat
- **uživatelská základna** mezi knihovníky
- **zdroj** dat pro oborové bibliografie
- začlenění do portálu **knihovny.cz**

slabé stránky

- **nedostatečné** právně-institucionální **zakotvení** bibliografie
- **neexistence pracoviště** přímo zaměřeného na provoz a rozvoj bibliografie
- **nedostatečné metodické vedení** ze strany NK
- **nestabilní finanční zajištění**
- obtížná dostupnost aktuálních informací o bibliografii
- nedostatečné systematické pokrytí sborníků
- starší vrstvy bibliografie nejsou dostupné online
- nedostupnost podrobných údajů o očekávání a potřebách cílové skupiny
- **nedostatečná propagace**
- **nedostatečná redakce**
- **nedostatečná aktuálnost dat**

SWOT analýza (2)

příležitosti

- rozšíření **excerpční základny**
- **retrospektivní zpracování** a propojení s **digitalizovanými dokumenty**
- propojení **tištěných a online verzí** zdrojových dokumentů
- zlepšení **nalezitelnosti záznamů** prostřednictvím **vyhledávačů**
- zpřístupnění záznamů v podobě **propojených dat**
- využívání dalších zdrojů dat (částečně automatizované přebírání dat)
- **zvýšení automatizace** dílčích činností
- vyšší pokrytí zdrojů vydávaných pouze v online podobě
- využití **Webarchivu** jako záložního zdroje plných textů
- přidávání **identifikátorů** uváděných v článcích (např. DOI)
- intenzivnější přidávání odkazů na digitalizované zdroje
- možnosti **spolupráce** (s odborníky na digitalizaci, s dalšími institucemi)
- zvýšení **využitelnosti**

SWOT analýza (3)

hrozby

- dlouhodobé nestabilní finanční a personální zajištění
- pokles zájmu o využívání analytické bibliografie bez oborového zaměření
- technologické změny, na které nebude patřičně a včas reagovat

Dlouhodobě stabilní institucionální zabezpečení

- vytvořit ústřední pracoviště v NK ČR (personální a finanční zajištění)
- začlenit rozvoj analytické bibliografie do strategie NK ČR
- prosadit uvedení analytické bibliografie jako součásti národního bibliografického systému v knihovním zákoně

Retrospektivní zpracování

- ✓ zpřístupnit starší (digitalizované) analytické bibliografie - [K5](#)
- spolupráce s odborníky na digitalizaci na stanovení postupů pro zpracování dosud bibliograficky nezpracovaných digitalizovaných periodik
- vytvořit plán retrospektivního zpracování a zahájit vlastní zpracování

Rozšíření sítě spolupracujících institucí a excerpční základny

- zajistit ústřední koordinaci excerpční základny a postupů pro výběr záznamů
- vytvořit typovou smlouvu pro spolupráci na tvorbě databáze ANL
- zahájit spolupráci s institucemi, které v rámci oborových nebo regionálních bibliografií zpracovávají v relativní úplnosti tituly, které dosud v bázi ANL chybí nebo jsou zastoupeny pouze jednotlivými záznamy
- spolupráce s vydavateli
- otestovat možnosti tvorby části obsahu bibliografie ve spolupráci s dalšími subjekty

Spolehlivé propojení na plné texty

- ✓ systematicky přidávat do záznamů odkazy ...
  - na online verze tištěných článků nebo jiných analytických jednotek
  - obsahující identifikátor DOI
  - do Webarchivu
  - na digitalizované dokumenty
  - na uložené elektronické dokumenty (e-deposit)
- importovat přednostně záznamy s odkazy na plné texty např. v úložištích (digitálních knihovnách) institucí
- ✓ kontrolovat platnost odkazů

Zlepšení dostupnosti a propagace bibliografie

- zrychlení zpracování aktuální produkce
- systematická redakce bibliografie
- zlepšení dostupnosti záznamů a údajů v nich
- zlepšení dostupnosti informací o bibliografii
- systematická spolupráce s důležitými aktéry ve webovém prostředí
- systematická spolupráce s vysokoškolskými pracovišti a dalšími subjekty
- zintenzivnění propagace bibliografie

Návrh odborného pracoviště

- koordinačně metodická činnost
  - koordinace exerpce
  - metodická činnost
  - komunikace se spolupracujícími institucemi
  - propagace
- vlastní zpracování části titulů
  - zpracování aktuální produkce odborných a populárně naučných titulů
  - zpracování aktuální produkce denního tisku
  - zpracování starších (především digitalizovaných) periodik
  - softwarová podpora, analýzy dat

Pracovní kapacity navrhovaného pracoviště

hlavní činnost	počet úvazků	třída	měsíční náklady celkem (vč. odvodů a osobních příplatků)	roční náklady celkem
vedení pracoviště	1,0	13	58 300,- Kč	699 606,- Kč
metodická činnost, koordinace spolupráce, komunikace se spolupracujícími institucemi, propagace	1,5	12	73 097,- Kč	877 167,- Kč
zpracování aktuální produkce odborných a populárně-naučných titulů	4,0	11	179 912,- Kč	2 158 940,- Kč
zpracování aktuální produkce denního tisku	4,0	10	165 876,- Kč	1 990 518,- Kč
zpracování starších (především digitalizovaných) periodik	3,0	10	124 407,- Kč	1 492 888,- Kč
softwarová podpora, analýzy dat	0,5	12	24 366,- Kč	292 389,- Kč
celkem	14		625 959,- Kč	7 511 508,- Kč

Báze ANL

- Technická správa - Souborný katalog ČR
- Obsahová správa - Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové
  - koordinace excerpční základny (podpora z programu VISK9I)
- stav k 1.1.2018:
  - 1 675 178 záznamů (přírůstek za 2017 - 50 916)
  - 420 039 připojených plných textů (přírůstek za 2017 - 43 822)
- počet zapojených knihoven: 28 (22)
  - 848 847 záznamů v rámci kooperačního systému (přírůstek za 2017 - 50 881)

Budoucnost báze ANL

- kooperativní způsob doplňování
- koordinace s dalšími zdroji
- optimalizace excerpční základny
  - výběr excerpovaných titulů
  - zamezení duplicitám
  - doplnění nezpracovaných částí
- propojení na plné texty
  - digitální knihovny
  - webarchiv
- zlepšení naležitelnosti záznamů

Rok 2018

- přechodné období
- pokračování programu VISK9 - kooperativní doplňování záznamů
- koordinace excerpční základny
- příprava realizace plánovaného návrhu

Návrh webu o analytické bibliografii

<https://sites.google.com/view/analyticka-bibliografie-cr/>

Děkuji za pozornost.